

sublimati forma, sicut erat ante
dissolutionem.

Idem sal armoniacum alcali fi-
xo æquali parte commistum, & ex
retorta sabulo imposita leui calore
pulsum edit purum vrinæ spiri-
tum, vt de podagra clariore ser-
mone ostendi.

Adeòque hoc sal artificiale non
est illud, quod veteres pro sale the-
riacali elegerunt, sed accipiebant
illud naturale, quod sub arenis
(αμμος) reperitur: vt docet Plinius
citato loco, quod suo modo igni
resistit, & non euolat, vt factitium
illud supra dictum quemadmo-
dum reformator existimat, quod
tamen in progressu clarius patebit.
Nunc priusquam progrediar, di-
lucidius, quid sit alcali? explican-
dum est.

Alcali sal quid sit?

Cap. 3.

*Sensus du.
et res vitæ
& omnium
actionum
voco.*

Sal kali

Instituti mei non est hic, vt dici-
tur, rem ab ovo, aut ab ele-
mentis arcescete, sed de rebus na-
turalibus, physicis, materialibus, &
sensu notis demonstrationem ag-
gredi.

Fit itaque sal kali ex herba kali,
ma,

HIPPOCRATES, 13

magna copia in Ægypto proueniente, quæ ibidem viridis exurit, & ad nos transfertur, à quibusdam vocatur etiam soda, alumen Catinum, at vero nomine sal Kali appellatur, non reperitur tamen sal kali in Natura, nec in omnibus tribus regnis, nisi ab artifice ignis ope producat, hinc tres habere patres hanc Virginem antiqui scripserunt: Naturam scilicet ignem, & Philosophum.

Est etiam sal kali compositi pars, vt reliqua salia virtutibus tamen seminalibus magna ex parte orbatum, habet saltem manifeste absterfuiam, saponariam & resolutiuam proprietatem: huius inanitionis gratia quasi informe absorbet combibitque omnis generis acida (imprægnationem dixerunt patres) hinc omnia falsa, quæ acida mortificant, vnico & generali nomine Alcalia appellantur, reperiunturque non solum in vegetabili, sed insuper in Animali, & minerali familia, sunt etiam in his tribus multiplicia, fixa nimirum, volatilia, manifesta, occulta, mediæ naturæ, & ex animalium partibus desumpta, quæ ad oculum sunt demonstranda. Et primò à notiori incipiam, quod reperitur

*Alcali
sal est i-
nane &
vacuum.*

*In aere est
occultus vi-
tae cibus
docet Cos-
mopolita.*

in filice, qui quatenus filix confi-
deratur, ab imperito quasi vnico
freno regetur, vitrarij autem pe-
rii Muranenses obseruarunt eun-
dem licet ab vtero aut natali loco
exemptum ad centum libras an-
nuatim decem plus minusue ac-
quirere. Inde discit Hippocraticus
Jouis omnia plena, & etiam in am-
biente nutrimentum accipere: sed
quamprimum ignis externus &
artificialis accedit, mox vel in vi-
trum liquatur, vel mox in cal-
cem vertitur.

In filice itaque deprehendit
Hippocr. Philosophus duas diffe-
rentes facultates, à magistro &
doctore **IGNEM ET AQVAM**
lib. I. de diæta suis de causis ita ap-
pellatas, quæ filicem constituerunt
quas per ignem debitum alterat
chemicus transmutatque in cal-
cem, quæ alteratio vocatur incine-
ratio siue calcinatio: in puluerem
enim sponte abit; vnde communi
nomine calx appellatur.

*Acidum
& Alkali
Natura
principia.*

*Ignem a-
cidum &
aquam al-*

Hoc in cinere vel calce rursus
supra nominatas duas facultates
deprehensas nunc semel & in po-
sterum semper pro maiore intelli-
gentia **ACIDVM & ALCALI**
vbique nominabimus ab effectu.
Calx itaque habet in se duo fa-
lia,

HIPPOCRATES. 15

lia, Hippoc. duas facultates acidum nimirum & alcali, ambo in igne constantissima, & vnā alteri contrariam, cumque irrigatur calx tunc salia soluantur aguntque in inuicem: Alcali absorbet agitque in acidum, & hoc vicissim assumit alcali non quidem in destructionem sed ad nouam generationem, & quicquid in illa actione apprehendunt non procul recedens ab eorum natura indurant secum vna in lapideam duritiem, coagulaturque contrarium à contrario.

Sic Moseaicum aut vermiculatum opus ex quo huius Regiæ splendidissimum & inæstimabile Diui Marci vetustissimum templum constructum est, non alio quam ex calcis contrarietate & mucilage seminis lini composito luto in constans & perenne cœmentum colligatur.

Similiter ex calcis contrarietate, & caseo toties lauato, donec aqua defluat limpida, vnā celeriter contritis fit gluten adeo tenax vt etiam rupta vitrea vasa vniri possint Statuarijs, Anaglypticis, alijsque artibus familiarissimum.

Calcis viuæ frusto parui oui magnitudine, in xx plus minus aquæ

*cali esse
suis in lo-
cis osteu-
dam.*

*Homines
ex manife-
stis obscura
considera-
re non no-
uerunt.
Hip. lib. x.
de diata*

*Moseaicis
opus*

*Ex calce
& melle
fit mixt.
que callos
pedum
mortificat
quod non
facit Em-
plast. de cæ-
cuta vt ait
Hildanus*

*Aqua re-
frigerans*

aquæ bullientis libras proiccto, ac-
quirit aqua ab alcali calcis refrige-
randi & mundificandi vim mira-
bilem, promouet enim omnium
fere vlcerum etiam in secretis lo-
cis præsertim gallicarum celerrimam incarnationem, si tepidè &
frequenter in petijs lineis applicetur.

*Aqua op-
thalmica*

Huic alcalizatæ aquæ si adda-
tur tantillum salis armoniaci atq;
in vase æneo detineatur per no-
ctem, induit cælestinum colorem,
estque multis aqua ophthalmica se-
cretissima.

Hanc de calce notitiam, si ex
Hippocrate didicisset reformator,
non instituisset miserâ alcali vipe-
rini cum calce fixationem, vt la-
mentabili voce, in discursu de sale
Theriacali declarat pharmac. fol.
485.

Postquam Hippocraticus iuxta
leges naturæ ex contrariis faculta-
tibus notasset calcem petrificari,
rememorat magistri & doctoris
documentum, quod nimirum si-
mila similibus debeant dissolui, &
id non solum in artificialibus sed
etiam in Naturalibus præsertim
in medicina, & corporibus huma-
nis vt paulatim apparebit *Artes*
nimirum omnes *Naturam huma-*

nano

HIPPOCRATES. 17

nam imitantur & concors concordi adharere docet Hipp. lib. I. de diata.

Ignis & Aqua seu oleum & Alkali fit sapo. Cap. 4.

CAlx vt dixi habet duas diuerfas facultates acidum nimirum & alcali, alcali habere solam saponariam & abstersivam virtutem supra dixi, quam extrahere & separare docuerunt Hippocratici per suum simile. Itaque saponarii addunt calci Alkali factitium ex vegetabilibus exustum, in tripla proportione vt acida pars in calce mortificetur, & altera suo simili liquetur. Humectant itaque *tannillum cineres alcalizatos*, quibus cooperiunt calcem inextinctam, sicque relinquunt, donec calx dehiscat pro mutuae actionis inditio, tunc commiscet, effunduntque aquam, vt massa humidior fiat iuxta regulam: *Salia non agere nisi dissoluta*. Ex humida massa per sufficientem aquae quantitatem extrahunt alcali lixiuiale potentissimum & igneum (igneum dico: consumpsit enim in momento bulliens hoc lixiuium ebrum hominem cum laneis vestibus vt nil eius

*Similia si
milibus
soluuntur
Hipp. de
locis in
Homine*